

El Cercle d'Economia, juntament amb CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs), us ofereixen cada mes una breu anàlisi de la situació geopolítica global

Les claus geopolítiques del mes

Octubre 2025

Pau a l'Orient Mitjà?

Pol Morillas, Director, CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)

Alto el foc entre Israel i Hamas. La notícia més significativa del mes és sens dubte l'alto el foc acordat entre Israel i Hamas, sota mediació de Trump, per posar fi als bombardejos a la Franja de Gaza, l'entrada d'ajuda humanitària i l'intercanvi dels ostatges israelians per presoners palestins. Malgrat la grandiloquència de Trump al presentar aquest acord d'alto el foc com un pla de pau per a la regió, són molts els interrogants per a la posada en marxa de les fases posteriors del pla. Un cop assolit l'alto el foc i retornats els ostatges (vius i morts, quelcom, això últim, que Hamas diu no estar en disposició de complir per la destrucció de la Franja i perquè no està clar que tots els cossos estiguin a les seves mans), Hamas s'hauria de desarmar i cedir el control de Gaza a una força d'estabilització internacional i a un govern tecnocràtic, el comitè del qual presidiria Trump amb la participació de Tony Blair. També Israel s'hauria de retirar gradualment de la Franja i preveure l'avanç cap a un estat palestí. Reviu així la solució de dos estats, una cosa de la qual el mateix Trump dubtava fins que els països àrabs i del Golf el van posar com a condició per al seu suport al pla. Si es manté l'alto el foc, i Israel no es considera legitimat per reprendre els atacs si no es lliuren tots els cossos, una solució duradora per a la regió estarà plena de pedres al camí.

Trump ha exercit una pressió sobre Netanyahu que Biden mai va voler exercir. En part perquè va veure com s'emmotllaven els seus interessos i els de la família Trump a la regió -i a Qatar en particular- després de l'intent d'assassinat de líders de Hamas exiliats en aquest país. La visió a

llarg termini per a la regió continua passant pels Acords d'Abraham, ideats pel gendre de Trump, Jared Kushner, i que ofereixen suculent perspectives de negoci després de la normalització de relacions entre els països àrabs i Israel. Menys clar està que Hamas accepti desarmar-se i perdre el control de la Franja, que es donin passos endavant per a una solució també a Cisjordània i Jerusalem Est, o que Netanyahu sigui un interlocutor vàlid per aquest objectiu i, en particular atesa la pressió dels seus ministres més radicals, Smotrich i Ben Gvir, que amenacen de fer caure el govern abans de les eleccions generals d'octubre de 2026.

La política exterior performativa de Trump. Motivat per rèdits familiars i un personalisme exacerbant, Trump ha aconseguit aturar la guerra a Gaza després de dos anys de desmesurada reacció israeliana després dels atacs del 7 d'octubre. Paraules grandiloqüents ("han hagut de passar 3.000 anys" gràcies a la seva intervenció per aconseguir la pau) són mostra d'una política performativa que va tenir en la cimera de Sharm-el-Sheij del 9 d'octubre la seva expressió més representativa. Més d'una vintena de líders mundials van acompanyar Trump en una posada en escena que va validar el seu pla com una mena de contribució decisiva per a la pau mundial, sense qüestionar la falta de concreció dels seus propòsits més ambiciosos. Ningú gosaria dir a l'emperador que va nu, també per la dependència que països europeus i àrabs mantenen respecte als Estats Units. S'ha normalitzat una manera de fer política que passa per marcs discursius en "*news cycles*" incessants, i que deixa enrere pràctiques diplomàtiques convencionals com la mediació entre les parts en conflicte o la cocció a foc lent i a porta tancada de negociacions complexes.

A la Knesset, Trump va felicitar Netanyahu per haver fet bon ús de les armes estatunidenques més letals a Gaza i va demanar al president d'Israel la seva absolució dels judicis pendents per corrupció. Trump i Netanyahu comparteixen la màxima de "*peace through strength*", al preu que sigui necessari. Reforçar políticament Netanyahu en el seu difícil context intern va ser la batussa que va utilitzar Trump per tirar endavant el seu pla de pau. La pròxima fita d'aquesta manera d'exercir la política exterior passarà per Budapest, on Trump es reunirà amb Putin hostatjats per Orbán. Tres homes forts que entenen la política internacional com l'extensió del seu personalisme i cops d'efecte.

També podrien interpretar-se els atacs nord-americans a narcolanxes veneçolanes com a exemple de la política performativa de Trump, basada en la mà dura davant l'arribada de droga i immigració (Trump acusa Maduro de buidar presons veneçolanes per enviar migrants als Estats Units). Trump, que es vanagloria de no involucrar el seu país en conflictes extraterritorials pot però estar perseguint un objectiu de llarg abast i que reprendria la senda d'una política exterior intervencionista: la pressió al govern de Maduro per promoure un canvi de règim a Veneçuela. Les últimes informacions revelen que Trump hauria donat autorització a la CIA per cometre actes contra Maduro i el seu govern.

Trump i Palestina a l'Assemblea General de Nacions Unides.

El personalisme de Trump contrasta amb la institucionalitat de l'Assemblea General de Nacions Unides. Davant el faristol, Trump va fer una crítica generalitzada de la institució, acusant-la d'inútil i ineficient ("He posat fi a set guerres, he tractat amb els líders de tots i cadascun d'aquests països i mai he rebut ni tan sols una trucada de les Nacions Unides". "L'únic que vaig aconseguir va ser una escala mecànica que, en pujar, es va aturar just al mig", va declarar). La 80a sessió de la UNGA va estar marcada pel reconeixement de l'estat de Palestina per més països, com França, Regne Unit o Canadà, i per la promesa del Japó, Països Baixos i Dinamarca de fer-ho més endavant. Fins a un total de 156, el 80% dels països membres de l'organització, reconeixen avui Palestina com a estat, malgrat que Trump no va permetre l'entrada en territori estatunidenc d'aquesta delegació ni va permetre el reconeixement formal de Palestina com a membre de ple dret al Consell de Seguretat.

La política francesa en caiguda lliure.

El govern francès ha caigut ja en tres ocasions, amb cinc primers ministres, en no aconseguir-se un acord sobre el pressupost nacional. Després de les eleccions anticipades de l'any passat, l'Assemblea Nacional no ha aconseguit construir una coalició estable i roman dividida en tres blocs d'igual pes. Lecornu, l'última opció de Macron per a primer ministre, només va durar 14 hores en el poder per ser nomenat candidat de nou. La principal prioritat de Charles de Gaulle amb la Cinquena República era establir un sistema polític estable. Els partits no tenen avui interès a arribar a acords institucionals i calculen la millor manera de posicionar-se per a les pròximes eleccions presidencials. Rassemblement National escala posicions en les enquestes per a unes noves eleccions legislatives anticipades o les presidencials del 2027 (les xifres oscil·len en el 34% per a RN, 24% per al Nou Front Popular i 15% per al partit de Macron). França té actualment un deute de 3,4 bilions d'euros i un dèficit pressupostari del 5,4 % del PIB per a aquest any. S'espera que el PIB només creixi un 0,2 %. El cost d'assegurar el deute francès és el mateix que a Itàlia. Els bons del govern estan a la par amb els del juliol del 2012, durant la fase aguda de la crisi de deute a l'eurozona. França ha experimentat el major augment del risc entre els principals mercats des de les eleccions de l'any passat, segons Goldman Sachs. Podria ser tot plegat el pròleg de la Sisena República?

Les revoltes de la GenZ.

L'esclat mundial de manifestacions juvenils, batejades com "les protestes de la Generació Z", està desplaçant la dissidència digital al món real. Estenent-se per Nepal, Bangladesh, Kènia, Marroc, Madagascar, Paraguai, Filipines, Indonèsia i Perú, els joves protesten contra la corrupció, la marginació i la creixent desigualtat. Tot i succeir-se en diversos contextos nacionals, el descontentament entre aquesta generació sembla estar assolint un punt crític, en particular al sud global. Al Nepal, les protestes que van començar contra la prohibició en xarxes socials es van convertir en moviments contra la corrupció al país i van acabar derrocant el primer ministre en 48 hores (a més d'assaltar el Parlament). A Indonèsia, les

protestes violentes generalitzades per la mala gestió dels fons públics i els generosos beneficis dels ministres van portar a l'acomiadament de diversos d'ells. A Madagascar, després de talls diaris d'electricitat i aigua, els manifestants exigeixen un canvi de lideratge i la lluita contra la corrupció. Al Marroc (GenZ 212), el descontentament per les desigualtats socials i les inversions per al Mundial de Futbol del 2030, alimenten protestes que exigeixen millor salut pública, educació i justícia social. A Perú, el que van començar com a protestes contra la reforma de les pensions es van convertir en denúncies contra la corrupció i van desembocar en la renúncia de la presidenta Dina Boluarte.

Durant les revoltes, la generació jove s'ha mobilitzat en línia utilitzant xarxes socials com TikTok, Instagram o aplicacions de jocs com Discord, productes d'internet representatius d'una nova cultura popular amb poder unificador. Símbols virals de resistència s'estenen en les protestes, el més notable "Jolly Roger" de la sèrie de manga japonesa One-Piece, que representa la llibertat, l'elecció individual i la lluita contra l'autoritat. Els joves es coordinen en temps real i gràcies a l'intercanvi d'informació en línia. Les protestes juvenils s'estan interpretant a la llum de les primaveres àrabs de la dècada de 2010, i expressen una frustració i descontentament generalitzat per la corrupció, l'autoritarisme, les dificultats econòmiques i la mala governança en diversos països.

Pol Morillas
Octubre 2025

Amb la col·laboració de:

CIDOB

BARCELONA
CENTRE FOR
INTERNATIONAL
AFFAIRS